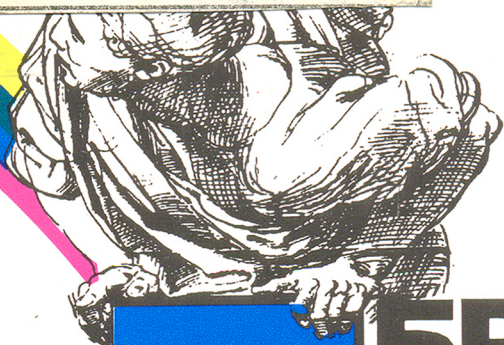

Народна и универзитетска
библиотека - Скопје

II 279480

Б БРАНКО
ЦВЕТКОСКИ

*МОЛИТВЕН
ВЕЈ*

бранко цветкоски

МОЛИТВЕН
веј

МИСА

МОЛИТВЕН ВЕЈ

Дувни оваа ноќ
Откорни ја коронката од фитилот
Зборот да остане сам
Во тишината
Да си го најде запишувачот нем
И црната буква што дрочи
Во боските на темнината

Отвори очи
Демону зад пламенчињата
Овојпат нема да се разминеме
Незнаен лику мој

Ни останаа малку години
За галеж
За татнеж
Ајде во оваа глува планина
Без припек
Без ладнина
Повисоко крени го пердето
Влези
Во мојот молк-виделина

земја
за
зобање

СЕ ВРАЌА НОЌТА

Се враќа ноќта по своите деца
Ќ се поткрева косата во одот
Отпушта и стега
Отпушта и стега
Топлата рака врз вратот на клепето
Над нашата порта лебди
Студен облик на празнината

Во чиста среда
Голем полжав се качува во планините
Сочна лига остава по ливадите
Само тој гледа
Само тој знае
Кај стигнува летниот струг на далечините

Вилнеат две сенки
Над срцето на земјата:
Се враќа ноќта
По крупните дамкави зрна
Се качува полжавот,
Лиже по нашите студени чела
И со окото-рог
Не вика кон темни длапки
Кон меки визби –

Далеку од домот Господов

ЗЕМЈА. ПРИЧЕСНА. ЗОБ

Се рони небото
Слегува црна ронка
Во нашиот ваган
Ита и сучи по шарите
Откосната змиска грива -
Во света вода мрцнато перче Божјо

Над неа мојот земјен лик
Се издолжува
Се нишка
Со небесната става
Се меша
И молви:

„Стори се крај скутот
На земјописецот
Под неговата златна игла жеден
Зини
Голтни ја причесната!“

И така сторив
И се сронив пред раката пепел-бела
Принесена
И некаде запре нишанот бесен
И одново се состави небото
Во нашиот ваган
Преполн земја
За зобање

ДОЈКИ НАД ЖИТАТА

Се разлива молитва
Доаѓа јасен глас од зад темето на светот
Во жилките на билјето
Плотта на исполинот се враќа
Блажена врева допира до скрепениот свод.
Се развртува
Се чуди човечкиот плипот
Му се радува на темниот виј на свидноста

Во слачно утро
Меѓу небото и земјата
Око на нестасан гласник паѓа во житата
Во гробна празнина
Простира трпеза за својот стопан
Совршено раме изнуркува од топлиот гниеж
Раздава причесна
Посипува галеж по патиштата

Капе млеко на бесмртност
Пие бестелесниот мрак
Од сè што струи
Меѓу смирените грамадни облици
Во бескрајниот миг
Додека не замавнала нова намисла
Додека не кренал веѓа -
Создателот.

АПОРИЈА. ЗЕМНА

Не останува многу надеж за сенката
Кога стопанот ќе штурне
По својот сон

Смекната ќе го носи неговото име
Ќе обитува по местата
Кајшто беседел
Се гордеел
И бдеел
Кајшто давал совети и взор.
Ќе го носи товарот на неговата снага
Сегде кајшто требало да биде
Во јасна измама –
Божем навистина е тој

Таа олеснета бесмртност
Ослободена од сомнежи и страв
Не ќе го сети ни мигот на празнична безименост:
Од ровката земја
Од некое друго време
Сонцето безнадежно ќе ѝ крене
Нов
Кусовечен
Предводник и дом

ОМАЈ

Матен двиг на ненавист ме гони
Кога лежам - ја брка пеперугата од моите гради
Кога итам - мене од нејзиниот видик

Калпав враг
Во никоја доба
Влегува во постелата на беспорочните
Ги руши јарките меѓи
Во созданијата хармонични
Дури и во наречението –
Мразниот шепот на пространствата

О, чуден пориву на заточението
Што ми ја затапкуваш вербата
Ми ги вардиш илузиите
Нели и големиот грамотник од исток
Во сонот себеси се гледал
И не можел да си објасни
Кое крилце пропаѓа во милта на срцето
Кое сè уште павта во неовдешноста -

Секогаш и одново
Во денот суден на гасеницата што се вознесува

СОНОТ НА СЕМИЊАТА

Здивот на мртвите ги топли семињата
Им ги расповива мразните срца
Со трепет на неизустени пораки
Им ги растерува осилките од очите

Семињата прогледуваат во темен дом
Во долгите ноќи удираат по сидовите
Зоврива ноќен веј во кандилата –
В зори се гаснат фенерите

Затоа ли толку тешко се заспива
По ведрите разговори
Толку долго одекнува шепот
И молитва
Кога се враќам озарен од меките бразди
Во кои гнијат нашите студени чела
Нашите полни бисаги

Затоа ли некоја друга мазна рака
Секогаш
Мафта од кај високите крошни
Во јаснината

НЕБЦЕ ВО ОБЛАКОТ

Кога ќе се преселиш
Меѓу живите сенки во градината
Ќе скипне ноќната јаснина –
Ќе те пречекаат
Сите со благост што си ги испраќала
И ќе те примат

Ние
Пилците од твојата мишка
Наежени среде земниот лад
Ќе бегаме пред темната
Ќе бегаме пред зговорничката фатка на звукот
Што сè туку нè вика
Со некое необјатно име
За молитва туѓо
И за јавка глуво

Во оној злочест ден
Кога ќе те здоболи земната светлина
Испрати ни вестител строг во топлите јасли -
Во сламата небце остави ни
Во облакот софра
И копно за гроб

Рождество Христосово, 1993

ПЛАДНЕВНА МОЛИТВА

Од снежен предел
Се задава
На орлица крило
Мирно
Глатко тело
Во песокта се издолжува
Над водите свир
Густ молитвен веј

Да излеземе
Од нашата кремен-роза
Од статуите и вазните
Да слеземе
Од топлиот тунел на бескрајот
Од блоковите на карпите
Да се покажеме

Склопено е денес
Окото на планината

ПЛОТ

Паѓаат плодовите
Се кошкаат
Се милуваат
Здушени се забораваат
По телото на земјата

Со едно име гнијат

Висок плот
Бдее над нивната плотност
Се огледува во сферите на семињата

Секоја пролет повисоко се поткрева
Подалеку заградува
Тој сводест плет
Од имиња
Облици
И бои
И стеблото човеково го заградува
Сиот имот од коски и поколенија
Обземен од жед
Во небесна бразда да исчезнесите

Сите ние
сме
време

ЧЕШМА ПОКРАЈ ПАТОТ

*Сите ние сме време и
годините не се тие што
одминуваат, туку ние...*

Октавио Пас

1.

Бев пратен да извидам
Прогонет и презрен
И прежален
Да се изгубам по патиштата
Во пепелишта да скончам
Како глуп пес
Како проголта вокал да занемам
Да не можам да вратам рев
Во темни локви
Да ме прибере сланата

2.

И навистина ме снема
Под светлиот вршник
Нова колибка земна си најде
Мојот дух -
Ме прибра мене некој друг
Ме внесе во небиднината

3.

Сега сум надеж
Никогаш што не пристига
Во пресушен дулец
Гргор што не стивнува
Сенка на сенката од облакот
Што се расточува
Невидлива опашка на Cogito и Sum
Месечина без мена
Без новина и погибел
И море
И мермерна осама
Празен гроб што шета
По небесата

3.(7)

Се меша
Се милува
Со острите непца на облаците
Лебди стројното тело на водата
Над сенките
И сонувачите

Телото на водата неначнато
Се цеди по челата
Ги вкочанува прстите на обликувачите
Тежи
И пропаѓа низ оцаците

О колку слободно
Се опушта
Се заборава
Среде гостите и опачностите
И ничие око не ја здогледува
Капката пот
Очајниот глас пред поплавите

Се порева
Бавно слегува
Мразното срце на водата
Кон бунарите:
Ни молк
Ни прекор –
Си течат разговорите

3. (6)

Безгласно земјата ги прима корењата
Им ги отвора шуплините
Дувлата на понорниците
Без ехо го враќа
Вселенскиот струеж во стеблата
Во садовите
Во високите окна на вулканите

Испраќа таа глас
По сите облици првни
Ја раздава снагата
Како да чемрее
Еднаш да ги одбие даровите

Безочно водата
Го унижува тој ритуал
Го гасне огнот во плодовите
Го впива шепотот на житата
Расте најзината студена рака
Го препраќа гласот
Во темнината

4.

И кој знае веќе дали сум
Мугра
Привид
Мисла строителка
Молскавично што бега:
Сите ние сме време
И годините и исконите
Не се тие што одминуваат
Туку ние
Е eeeeeee...

ДВЕ ОЧИ. ДВА ДОЛА

Две очи
Два самотни непријателя
Два дола
Во иста бездна чмаат

Нивните остри копја
Светлината ги собира
На рамното чело
Ги сложува

Во оној подземен ден
Кога ќе се стопи
Златната жичка на времето
Безмилосно ќе се сретнат
Секој со својот пламен
Секој со својот мрак

Под сводот студен
На черепот

ВОДОДЕЛНИЦА

Со судбински ритам
Ги полни изброените листови
Напредува
Ракописот
На ненапишаната книга
Во мене

Пладнува ангелот што голта
Мисли и мастило
Меѓу двете рамни половини
На животот
Се крева неговата тешка рака

О Господе
Зад видикот и зад видот
Пушти ми пламенче што не се докинува
За свеќата стројна
И последна
Капка по капка да се zaloјам
Во свездената делта
Во неприсутноста
Озарен одново да излезам од темната зора
Да сирнам
Како испишува на смртта
Краснописот

ГРАМОТА

Крај наблегалката на Прличсв

Царски црви
Мемла
И тврдо замесен леб
Ти оставил Духот в skut
Над хартијата гракнал
Девствена
Те препнал и исчезнал во далгите

Во врелиот лет на зеницата
Зад високите трски
Во твоите сочиненија
Во беседите
Само бегло
Речиси и не се воспева водата

Во прозирност сматна
На дното
Потонал тој
Со занес на самотник
На неразбран граматик -
Се откажал од твојот остар ум

Од твојата жест
Водените трпки
Стапалките бледи покрај брегот
И мечтата што не старее
Кон исток се креваат леко
Преку Галичица

ПРЕКОР

Оној што седи под својата корона
Високо над кошмарот земен
Виделина и мрак што дели
Што се заборава во својата јарост и срџба
Тој
Над една тенка жичка најмногу се тресе

Ги врзува таа сите негови планови
Се провира низ ветровите
Низ студените гради на ридовите
Ги води слепите тела во оклопите
Го крепи мегданот на маглите
И пред коронисаниот
Носи глас од најдалечни стражи -
Враќа шум
Над висовите

Со времето таа му го заплеткува создадениот глед:
Раскопува под палатките
Ја врти насоката на бајраците
Ги затегнува видиците
Моќно го обвива прстот на собитијата -
Станува мисла
Станува темна писалка

Тешко на оној што седи под својата корона
На исушената водена жичка што заборава
Во говорот долг
Под стреата на ветровите

шум
до
шум

СЕВЕРЕН ТАНЦ

1.

Слушни ги ноќва
Гласовите невестински
Од север
Од високата кула одлостениот дух
Што вика

Со ритам снежен
Наближува свадбениот танц
Белиот претсмртен шепот
Струи кон екваторот

Не заспивај оваа ноќ
Не е тоа гласот на мртвите
Не е нивниот засркнат пулс
Од длабочините

Северни слогови откршени
Светлосни утки
Зборови-кристали
Сунат над нашата нива

Ајде
На белиот коњ
Да заминеме

2.

Овој смекнат март
Овој тресет
Што се цеди во меѓата
Од северното дно изнуркува
И нова граница крева

Чад и пепел
Нажежена
Ќе нè раздели од свездената роса

Спушти се
Подлабоко во утробата
Погали го уште еднаш
Пламенот во саксијата
Баботи поројот
Пука северната бразда
Името неповратно се дели од имотот
Неее на другиот брег

Овој смекнат март
Овој сив
Сеприсутен седи
И неумоливо чека:

Пресади ја ноќната роза
Подлабоко закопај ја
Во зората

3.

Срицај со строгост
Снегови - слогови
Забоди глог
Во гола именка

Сè те гледам од врв
На зелен виор
Занемен ти носам
Стракче чај
Во чемерот

Само срицај безмилосно
Дели јасно
Во тестото
Во семето
Ветрот заледи го

Ќе пребара светлината
Ќе те најде
Шум до шум
Во ноќ ведре
Во свездена шума заутена
Вечерница

4.

Во мене неми бес
Од рамо варди се
Од виор висок од север
И од рака
Водена од туѓа рака
Со лес

Сам од гората се враќам
Слеп
Од глуждот пушта зрак
Мојот елен
Јавам право

Силно замавни пријателе
Во мислата снегу
Древен

5.(2)

Со леснина
Те враќам од шумскиот мрак
Хоризонту
Навестена земјо
А брегот кренал веѓи
Како ковач среде чад
И пропаѓа
Немирниот ритам срчен
Во меури пресна пепел
Заринкува свездениот сад

Излезете геометри
Зад свиокот наведнете свод
В безветрие нека се растоварат
Од плодот тап –
Линијата права на адот
И косиот поглед
На земниот род

6. (4)

Се ниша око над шумите
Се меша семе
Завлекува трап грешникот
Неодменет
Братот древен

Родственик прелистува житие
Земјата не отвора уста
Блеска ножот
Се суши раката во Нод –
Ниско е сонцето источно од Еден

7. (6)

Презимува мојот змиски предок
Се разлива неговото срце
Шуми над врвовите

Во источна ноќ
Тревожна штама пука
Бумбар тргнува на пат
Во пролетната приказна

Презимува
Долго сонува наречникот
На резето се спушта брут
Од кај Арарат
Гавранот добромисленик
Се враќа

8. (7)

Спие молебната книга
Собира пелин
Собира ал
Над планината –
Сјајна леса плете
Месечината

Од тело во тело
Зашилен пердув џбарка
Сплинката врти кон долга зима
Итрите квачки
По нив и бендерот на бесконечноста

Спие молебната книга
Зад муграта се просева уста
Се тресе во својата самица
Сонцето - глуварка

МАРТОВСКИ СНЕГ

Троа повеќе пролетна тишина
Стежнала над покривите
Троа подолг утрински сев
Во постелата

Само огнот недоверлив
Во ламтеж
И со ритам срчен
Го навјасува зракот скуден
По таваните и стреите

Се искачува денот
Искрите се враќаат од небо
Сè уште мелат
Острите камења во небесните воденици

Излези и отвори ѝ
На премрзнатата земја
По дворовите без наметка
Што се шета

СТАПАЛКИ

АКАТИСТ

Запис за Ависага, сунамитката

На мажите од родот твој
Нарачај им
Под кубето мазно на срцето
Да поминат
Молитвата и смеата
На стопанот студен да ја чујат
Во темелот кедров
Во смолата
Положена

Одеждата ноќна нека шуми
Да не биде знајно
Зошто не те позна тој
И не крена шатор сред пустина
Сам
И не крена храм
На гласот од јатокот темен
Од царството навек
Што се дели

Одеждата ноќна
На пладнина раздипли ја
Да се стави денот со ноќнина

СТАРОСТАВНА

Не гибај ме во билјето
Не рази ме
Од просирност пеперуго врела
Поразмавни врату росен
Повисоко искачи се

Не шипај ме
Шегобијна водоврике сува
Од далеку ветру стрвен
Не или ме

И ти земјо слези во земјата
Однемај се
Соблечи се водо во водата
Огледај се

Само небо
Небо само од небеса оставете
Мојот образ
Мојот облак да му стежне
Да се сврти израилот
Да пресуши гласот вишен
Да се врати сиот наум
Во семката

На постела

СТАПАЛКИ. БИБЛИСКИ МОЛК

Кога ќе се смири
Битието женско
Кога ќе се склупчи
Пред погледот кос и остар
Од небото
Излегувам засрамен
Со јанса натоварен
Со недорек
За убавина
За свештена сетилност
За топлина

Ги собирам тврдите
Острите
Нажежените глаголи-алати
Ги влечам полните бисаги
Цврсто под стреа ги заврзувам
И молчам

Нејзините огреани стапалки
Сами ја отвораат портата
Со нестварни допири
Во меури од шепот
Нем
Ја пренесувам прелестна
Назад во нејзиното време –
Во градината

СНАИТЕ ОД ЗЕМЈА

Жените од мојот крај
Сите снаи од земја
Од мојот предел
До посмртната слика на стопанот
На мермерот мазен
Нарачуваа
Да се издлаби место
За нивниот лик

Со страв да не ги заречат
Преостанатите години виделина
Ми велеа
Дека со тоа го вестат
Скорешното заминување
Кај пресниот вдовец
На оној свет

Некои долго живееја
Во години на печал
Некои со прикриен повтеж
Боготвореа нови светци
До последниот ден

На големите сведни
По долг и тежок пост
Снаите од земја од мојот предел
Со прецутена страст
Ги припиваа лицата
Во издлабената елипса на мермерот
И во најубава руба
Влегуваа да запалат голема свеќа
Аловиот образ да го покажат
Пред иконите

SAECULUM

ЦЕЛОСТА

Без оглавник
И без глава
Да се фати патот

Без возбуда
И без тропот
Преку мостот
Со глужд свезден
Низ портата
Да се влезе
И зад неа

Непожелен во целошта
Кајшто глуво сè е
Самиот сум
И сфера и дно
Заградено небо
Од воздух течен
Пред точката - бездна
Копје
Што се тресе

И пак слушам
Ме просива гласот:
Без оглавник
И без глава
Да се фати патот

ЈАВКА

Онаа ледина под дабот
Што ме гледа
По патишта што ме следи
И демне
Оној огон меѓу желади
Што виши

Сè со мене пладнува
Сè со менедише

СЕВЕРНА КВАЧКА

Со ноќта го менува видот
Над нашиот дом
Северната квачка

Со склопени очи
Станувам на полноќ
Да пометам
Да зачистам
И го стискам клучот
Од амбарот
Од јачменот што грее

Пред новиот ден
Од балконот слегува
И писнува со црвен јазик
Размавнато крило

Во дворот премрзнато сè е

БОГИНКИ

Вечерен дожд вали
Слегува 'рѓа од ридовите
Од козјите уши
Од карпите
Свечат зелени гласници
Земната мора
Се враќа во своето море

Измиени
Излегуваат
Планините стројни
Со чекор лесен
Се спуштаат во визбите на вулканите
Трпне големото око
Во крепоста ноќна
Се затвора

Црн мрак
Црна виделина
Го осветлува средиштето на светот

ГЛАСНИК

Сè уште не пристига ликот
Немилосрдниот запис
Кус
Само гласот прекутрупа
Низ времето
Гази
Како по ноти прескокнува
На тешкиот тон
Му бега
На зборот – јасник

Сè уште не пристига
Окото
Образот
Копитото
И оној стивнат од
Зад гривата што чека
Вкопан

Недоспан тогаш ќе тргнам
Од името
Ќе излезам
Ќе заклучам
И ќе знам од кого си испратен
Незапишан стиху мој

ДЕНОТ ШТО ЗАВЛЕКУВА

Со каков знак
Со каков насет и видение
Ќе нè подготви
Да го пречекаме
Денот што завлекува

Или можеби ништо
Предвестено
Да биде
Нема

На ветрушки лесни
Ќе јавне
Ќе си заmine
Нашата прокудена мисла
Да стражари
Покрај сртот висок

Во домот бездетен
И во камарката
Отворено барем нека биде
За слач
За трње
За внуците од некое неовдешно семе

SAECULUM

Сè е исто под дрвото:

Жената спие
Дечињата сонуваат
Големи зелени топки

В зори пак ќе отклучиме
Оти сме запишани
Во книгата на животот
И нема сами да го пуштиме
Змевот
Кон височините

Дојди!

PEKAM

РЕКАМ

Од реката низок тон
Излезен од мрестот
Се качува во света гора
Во роса намовната плови
Во устата се свалува
Одрон
Рекам
Сина гргорлива сол
Рекам
Резе преклопено на устијата

И ви реков за песната еднаш:
Со молеж не доаѓа
Ниту со милост
И жестокост

Во длабока речна дума лежи
Под јазикот на водата
И не варди
Од нарачан
Од поарчен збор
Рекамот
Синот нејзин

И не отвора секогаш тој